

Játék és környezet

Milyen műveket lehet előadni a szabadtéren?

Öt esztendő áll a Szegedi Szabadtéri Játékok mögött, s a sok művészi tapasztalat ellenére, amelyek az elmúlt években gyűltek össze, érdekes módon az idén vetődött fel a játékok kezdete óta talán a legerősebben, az az alapvető kérdés, hogy tulajdonképpen mi való a szabadtéren, milyen műveket lehet és kell ezen a színpadon előadni. Jelentek meg olyan kritikák, amelyek például azt állították, hogy a Szentiványi álom nem illik a szegedi szabadtérre, és olyan írásokat is olvastunk, amelyek a Cigánybáróról állították ugyanezt. Más kritikák viszont egyetértettek e művek másorra tűzésével és azok, akik a nézőkkel beszélgettek, tudják, hogy a véleményeknek ez a megosztottsága, kétfélesége, a kritikától függetlenül, a közönség körében is jelentkezett.

Érdekes és szükséges tehát ezzel a problémával foglalkozunk még akkor is, ha mindazt, amit elmondunk, magától értetődően nem tekintjük megfellebbezhetetlen ítéletnek.

Először is tisztáznunk kell, hogy a kérdés, amelyre választolni akarunk — mi való a szabadtérre? — nem az előadott művek művészi színvonalával kapcsolatos. Természetesen minden kritikusnak és nézőnek joga van ahhoz, hogy az előadásokat ilyen szempontból is bírálja. Mi azonban nem erre hívatkoztunk, amikor egyes kritikákra és szóbeli megjegyzésekre emlékeztettünk, hanem a bírálatoknak azokra a részeire, amelyek az előadott művek jellegéről és a szabadtéri színpaddal való kapcsolatról beszéltek.

A mi szabadtéri színpadunk olyan téren van, amelyet mindenfelől hatalmas köépületek határolnak. Vanak másféle szabadtéri színpadok is, olyanok, mint például a margitszigeti, amelyek — hogy úgy mondjuk — a természet lágy ölen fekszenek, fák, bokrok között, és valósággal beleolvadnak környezetükbe. Sokan úgy gondolják, hogy a kétféle típusú szabadtéri színpadon csak olyan műveket lehet előadni, amelyek megfelelnek a terek jellegének. Az ilyenféle elképzelések — a szemléletesség kedvéért egy kicsit egyszerűsítve adjuk elő a problémát — azt kívánják, hogy azokon a színpadokon, amelyek parkokban, fák és bokrok között vannak, olyan műveket adjanak elő, amelyekben maga a cselekmény is ilyen helyeken játszódik. Azokon a színpadokon viszont — mondják —, amelyek épületek, kövek között fekszenek, olyan darabok előadása a stílusérzék, amelyek díszletnek, háttérnek épületeket követelnek. Ezek szerint például — tulajdonképpen ezt mondták azok a kritikák is, amelyekre hívatkoztunk — a Szentiványi álom alkalmasabb a margitszigeti szabadtéri színpadra, mint a szegedire, mert cselekmény-

nek, történetének nagy része erdőben játszódik.

Mielőtt arra a kérdésre felelnénk, hogy igaz-e ez, kíséreljünk választ kapni arra a kérdésre, miképpen kapott ilyen nagy szerepet a szabadtéri színpadok környezete a színházművészeti elméletekben. Ehhez vissza kell térnünk a színjátszás kezdetéhez, a görög szabadtéri színházak előadásaihoz. Milyenek voltak ezek az előadások? A mi kérdésünk szempontjából az a leglényegesebb bennük, hogy fényes nappal, természetes világitásban tartották őket, a nézők nemcsak az előadást látták, hanem magát a színházat, az épületet és a környezetet természetesen is. Hasonlóan természetesen világitásban rendezték a középkori szabadtéri előadásokat is. A nézők a színpadi játékokat és a környezetet itt is együtt, egyszerre látták, következtetéseket is lehetett tenni a hatás felkeltésében mindkét tényezőnek volt szerepe.

Ilyen helyzetben, ilyen körülmények között valóban sokat számít, hogy a darab, amelyet előadnak, jellegét tekintve milyen. Egy — mondjuk — erdőben játszódó darab csakugyan jobban hat, az előadás élményszerűsége nyilvánvalóan nagyobb, ha a színpadot nem épületek veszik körül. És »kövek között«, magától értetődőleg, hatásosabb egy épületekben, palotákban, csarnokokban játszódó mű, mint egy erdei szabadtéri színpadon.

Ma azonban már egészen más a helyzet. A mai szabadtéri színpadokon — a mi szegedi terünkön is — nemcsak hogy nem fényes nappal játszódnak a darabok, hanem a legmodernebb világítási eszközök és hatások felhasználásával a színpadot felvilágítják a környezetből, rendkívüli módon koncentrálnak a nézők figyelmét a színpadra, s ezért aztán ha jó az előadás, a közönség egyáltalán nem vesz tudomást a környezetről, teljesen közömbös számára, hogy fától vagy köépületektől körülhatárolt téren ül-e. A környezet valósággal elsüllyed és csak a színpad, illetőleg a színpadi játék él a szabadtéren.

Tulajdonképpen azt jelenti ez, hogy a mai szabadtéri színpadokon a környezet teljesen elvesztette azt a szerepét, amelyet a régi szabadtéri színházi előadásokon játszott. És nehogy azt higgyük ám, hogy csak a nézők, a közönség szempontjából. A környezet jelentőségének csökkenése magától értetődően a színpadra is vonatkozik. A modern szabadtéri színpadokon a környezet és a színpad kettéválasztottságát, különállását nem lehet és nem is kell megszüntetni. Bármennyire is igyekeznének a rendezők, hogy az előadásokban a tér természetes elemeit felhasználják, beleolvasszák a játéktérbe, mintegy díszletnek tekintés, szándékukat vagy nem tud-

nák megvalósítani vagy pedig teljes kudarcra jutnak.

Évtizedekkel ezelőtt a margitszigeti szabadtéri színpadot éppen a Szentiványi álom előadásában megkísérelték ezt, és díszletnek használták a környezet elemeit, a fákat, a bokrokat. Csodák csodája, az eredmény egyáltalán nem az lett, amit vártak. A természet elemeinek alkalmazása nem tette az előadást stílusossá, ellenkezőleg roppant stílustalannak hatott a produkció, és az egész kísérlet — művészi szempontból csődbe jutott. Nyilvánvaló, hogy ugyanilyen sors várna más hasonló törekvésekre is.

Tudomásul kell tehát vennünk, hogy a mai szabadtéri színpad a környezet szempontjából végeredményben ugyanolyan, mint a közház. Épp úgy nincs szerepe benne, mint ott, s ezért azok a vélemények, amelyek azt állítják, hogy egyik vagy másik darab a környezet jellege miatt nem alkalmas szabadtérre, korszerűtlenek, elavultak. Mindenféle jó darab eljátszható a szabadtéri színpadokon, akár erdőben, akár épületekben játszódik a cselekmény. Nem az a lényeges, hogy milyen jellegű a környezet, amely — mint az előbbiekben már mondtuk — egyáltalán nem játszik szerepet a hatáskeltésben, hanem az a fontos, mi történik a színpadon.

Éppen ezért nem lenne helyes, ha a műsorválasztásba ilyen szempontok beleszólnának, ha a kiválasztható darabok körét ilyen alapon szűkítenék, és ebből következően nem lenne jó, ha azt tartanánk, hogy a mi szabadtérünkön csak épületekben, palotákban, csarnokokban, tehát »kövek között« játszódó darabok adhatók elő.

Ö. L.

Száz húsipari tudós Budapesten

Szeptember 4–11 között Budapesten rendezik meg az európai húsipari kutatók IX. konferenciáját. A tanácskozássra az Országos Húsipari Kutató Intézet, valamint a mezőgazdasági és élelmiszeripari tudományos egyesület meghívására, huszonkét országból — köztük a távoli Ausztráliából, Japánból, Új-Zélandból is — százkét húsiparral foglalkozó tudós érkezik.

Fogász vándorgyűlés

Az Orvos-Egészségügyi Dolgozók Szakszervezetének fogtechnikai szakcsoportja rendezésében szombaton két-napos fogász vándorgyűlés kezdődött Szombathelyen. A vándorgyűlésen — amelyre az országból több mint 150 fogorvos és fogtechnikus érkezett — több tudományos előadás hangzik el.

GYORSPOSTA • GYORSPOSTA GYORSPOSTA • GYORSPOSTA

Nyitott árkok

Hetekkel ezelőtt nagy létszámú munkaerővel láttak hozzá a nagyméretű gázcsövek lefektetéséhez szükséges árkok ásásához a Madách utca sarkától a Lenchner térd oldalán végig a Bercsényi utcában. A földmunkások vasárnap is dolgoztak és azt reméltük, hogy a csövek lefektetése és az árkok betemetése rövid idő alatt készen lesz. A lefektetésre váró és kellő szigeteléssel ellátott csövek ott fekszenek az út mentén a majdnem embermagasságú mélységű árkok azonban maradtak, s a környéken lakóknak kellemetlenségeket okoznak. A Bercsényi utca páratlan számú házaiba a téli tüzelőt az utca túloldaláról az árkon átfek-

tetett palló lerakásával, nagyobb behordási költséggel lehet csak a pincébe beszállítani. A gyerekekre nézve is veszélyes a hosszú árkok, meddig lesz az nyitva?

Bercsényi utcai lakók

Valóban lehetséges, hogy a felásott árkok mentén lakóknak kellemetlen ez a helyzet, érdemes azonban meghallgatni a másik felet is: Szekeres István, a gázmű igazgatója válaszol a panaszra.

— A középnymású gázhálózat lefektetéséről van szó, ennek egy részét építettük az említett utcákban a Hídépítő Vállalattal. A vasárnapi úgynevezett »rohammunka« és az árkok otmaradása közötti látszólagos ellentmondás teljesen reális és a munka körülményéből fakadóan szükséges. Ugyanis egy új hálózat lefektetéséről van szó és bizony ebben a mélységben a föld alatt találkoznak az építők a térközök nem szereplő régi, üzemből levő, és nem működő csatornákkal, amelyeket ki kell kerülni. Ezt csak akkor tudják, ha leásták az egész szakaszt, például most a Mérey utcától a Pustaszeri utcáig, mert ha egyik részen lejjebb kell haladni, akkor az egész színtel alkalmazkodni kell ahhoz az egy ponthoz. Ezért húzódnak a vezeték — amely több évtizedre készült — lefektetése, a szerződés szerint ebben az esztendőben kell az említett részen a munkálatokat befejezni.

Lejárt a határidő

A rendezői szertárnál napokon át hiába jelentkeztünk utalványunkkal szénért, elutasítottak bennünket azzal, hogy már az érkezett mennyiséget elosztották. Utalványunk augusztus 31-ig lejárt. Sorszámoz nem tudtuk jutni. Mi lesz az utalványunkkal, hogy kapjuk meg a szenet?

Szilágyi János Molnár István

Látszatra valóban furcsa jelenséget tártak fel a levelőrök. A Gyorsposta azonban eljutott a Rendező pályaudvar szertárosának vezetőjéhez, Sánta Istvánhoz, aki a következőket válaszolta.

— A hozzánk tartozó valamennyi vasutas dolgozónak már április óta kezében van a részletvásárlási tüzelőutalvány. Nálunk volt szén bőségesen, mintegy százan mégsem váltották ki utalványukat, hanem megvárták az utolsó pillanatot. Most valóban nem tudjuk kiszolgálni néhány nap alatt a dolgozókat és ezt a körülményt bejelentettem az igazgatóság anyagosztályának.

Már régen — az utolsó nyolcemeletes lakóház, az új seprőgyár, az Ogessza lakótelep óvodájának, a Lenin körút 18–20. szám alatti lakóépületnek, a Béke utcai általános iskolának, valamint a partfürdő öltözőépületének és bisztrójának már elkészült terve. Bemutatják a négylakásos társasházak új típus-tervét, valamint néhány emeletréépítés tervét is.

A képtár második emeletén az említett kiállítással egyidőben a magyar és a román építőművészek szövetsége Románia építészetének se regszemléjét rendezi meg. Csaknem ötven tabló bizonyítja meggyőzően, hogy mind a román lakóház-, videsen. Hogy csak néhányat említsünk közülük: látatható lesz a Nádor utcai el az utóbbi években.

Ehetetlen kenyerek

Augusztus 28-án a Vörös Csillag Mozival szemben levő csemegüzletben vásároltam egy két kilogrammos kenyeret, amiről a felvágás után kiderült, hogy ethetetlen. Ez nagyon kellemetlen volt a családnak és helytelen, hogy ilyen kenyeret árulnak.

Kothencz József

Petőfi Sándor sugárút 83. A Mátyás téri élelmiszer üzletben vásárolok és már többször kaptam sületlen kenyeret. Az üzletbe visszavittem, de sajnos ő nem tudta kicsérélni. Ne áruljanak étkezésre alkalmatlan kenyeret!

Futó János

Dobó utca 29. Ellenőriztük a szóban forgó kenyeret, megállapítottuk, hogy azok valóban ethetetlenek. Készítjük az előbbiek a 2-es sütőüzem a Gogol utcában, az utóbbinak pedig a Dáni utcai 4-es pékség. A sütőüzemekhez nem jutottunk el, ugyanis már az első panaszra a 109-es számú csemegé üzlet vezetője, Kurucz Lajos ismertette a tényeket.

— Valóban előfordult a napokban, hogy nem megfelelő kenyeret szállított a Gogol utcai pékség (hasonlóképpen a Dáni utcai!) Mi azt csináltuk hogy a visszahozott kenyeret átvtettük és visszazaadtuk készítőiknek. Az üzem vezetői elismerték, hogy technikai hiba miatt volt rossz a kenyér, de azóta már (a Mátyás téri üzletben is!) nagyon szép kenyeret szállítanak.

Fiatalkorúak a bíróság előtt

Megbüntették a huligánokat

A fiatalkorúak szegedi bírósága a héten ismét több fiatalkorú bűnperét tárgyalta. Bíróság elé került D. M. Esztergom, Róza Ferenc utca 37. szám alatti lakos, aki Esztergomból megszököve Hódmezővásárhelyen, majd Szegeden többször lopott. Így például egy alkalommal a szegedi Csillag Áruházból feketekabátot és selyemernyőt tulajdonított el, a Sirályból pedig 400 forint értékű gyapjuszoknyát. A fiatalkorúak bírósága D. Margitot többrendbeli lopás büntetésért javító intézeti nevelésre ítélte. Radiátorokat és építkezési anyagokat loptak az építkezések területéről H. M. és K. L. szegedi lakosok. A két fiatalembert a társadalmi tulajdont károsító lopás

büntette miatt egyévi próbaidőre próbára bocsátották.

A szegedi járásbíróság most tárgyalta három garázda huligán bűnperét. Az elsőrendű vádlott Takó István Szeged, Honvéd tér 7/b szám alatti lakos először a Rókusi Tornacsarnokban erőszakoskodott egy fiatal lánnyal, majd később az esti órákban ittasan verekedést kezdeményezett. A verekedésben részt vett Fogarasi Miklós Szeged, Batthyányi utca 33 és Bozsó József Szeged, Hattyú utca 10. szám alatti lakos is.

A bíróság Takó Istvánt egyévi és kethónapi szabadságvesztésre, Fogarasi Miklóst 8 hónapi szabadságvesztésre, Bozsó Józsefet 1000 forint pénzbüntetésre ítélte.

AZ ÁLLAMI PINCEGAZDASÁG, Ásotthalom, Pusztamérges, Üllés, Kistelek, Szeged, Csongrád munkahelyekre

férfi pincemunkásokat alkalmaz

a szüreti időszakra. Jelentkezés a helyi pincészeteknél. S 72790

Férfi segédmunkásokat

állandó munkára azonnal alkalmazunk a

Szőregi Palackozó Üzemben

Jelentkezés Szeged, Tábor u. 3. sz. Munkaügyi osztály. S 73287

Szűzföldek meghódítása

A Vietnami Demokratikus Köztársaságban 1960 végétől kezdve tömegmértűvé vált a szűzföldek meghódítása. Síksági parasztok állami segítséggel telepednek meg Tej Pak és Viet Bak kerületben, s ott termelőszövetkezeteket alakítanak. A Vietnami Demokratikus Köztársaság parasztsága az elmúlt két év alatt jól gazdálkodó kerületeket hozott létre.

Az elmúlt tíz esztendő alatt 160 000 hektár szűzföldet műveltek meg. A távoli kerületekben 90 000 ember dolgozott a szűzföldek meg-

hódításán és 253 termelőszövetkezetet létesítettek ezeken a vidékeken.

Szakács-tanfolyam

Indul szeptember elején Szentesen, a kereskedelmi és vendéglátóipari tanulóiskolában. A tanfolyam szakmunkás képeztést nyújt. Jelentkezés legkésőbb szeptember 6-ig. K 610

Azonnali belépésre felveszünk cserépkályhák fűtésében jártas

fűtőt, takarítót

egész évi állandó munkára. Jelentkezni a Cipónagykereskedelmi Vállalat lerakotánál, Dugonics tér 11. szám alatt. K. 605